

FEGL D'INFURMAZIUN DAVART L'ALPEGIADA 2012 EN IL CHANTUN GRISCHUN

Qua sutvart vegnan preschentadas – en furma d'in fegl d'infurmaziun – las disposiziuns las pli impurtantas per l'alpegiada 2012 en il chantun Grischun. Giuridicamain liantas èn dentant tut las disposiziuns legalas respectivas, en spezial las leschas federalas davart epidemias d'animals, davart la protecziun dals animals e davart ils medicaments veterinars sco er la lescha chantunala davart ils fatgs veterinars e l'ordinaziun chantunala d'alpegiada.

1. *En general*

Las indicaziuns davart las persunas, davart las funcziuns e davart las professiuns che vegnan duvradas en quest fegl d'infurmaziun sa refereschan ad omaduas schlattainas, uschenavant ch'i na resulta nagut auter or dal senn da questas prescripziuns.

1.1	Per mintga manaschi d'alpegiada sto vegnir designada ina persuna (chau d'alp) ch'è responsabla per l'execuziun da questas prescripziuns sco er per l'infurmaziun dals possessurs d'animals e dals proprietaris dals manaschis d'alpegiada.	Chau d'alp
1.2	Ils effectivs d'animals che cumpiglian animals ch'èn destinads a l'alpegiada na dastgan betg vegnir midads durant ils ultims 20 dis avant la chargiada, ni cun cumprar ni cun recepir ulteriurs animals. Per nursas cumpiglia il temp da quarantina ils ultims 28 dis avant la chargiada.	Quarantina
1.3	Tut ils animals che vegnan mess sin alps e sin pastgiras cun l'intent d'als alpegiar ston esser sauns e libers da malsognas contagiusas.	Traffic cun animals
1.4	Sin il document accompagnant ston vegnir inditgads il lieu da destinaziun ed il num da l'alp. Cun sia suttascripziun sin il document accompagnant conferma il possessur d'animals che la quarantina (cifra 1.2) saja vegnida observada.	Document accompagnant
1.5	Animals che vegnan purtads cun vehichels en il territori d'alpegiada na dastgan betg vegnir transportads ensemen cun muvel da maz u da commerzi e dastgan vegnir transportads mo en vehichels nettegiads e dischinfectads ch'èn destinads al transport d'animals.	Transport
1.6	Sch'i vegn chatschà muvel d'alp u muntaneras da nursas sur trajects pli lungs sin vias da transit, sto quai vegnir annunzià al commando chantunal da polizia almain 5 dis ordavant.	Chatschar muvel d'alp
1.7	La persuna ch'è responsabla sin l'alp sco er il persunal d'alp han l'obligaziun d'observar conscienzusamain ils animals alpegiads e da consultar il veterinari cumpetent, sch'i dat il minim suspect d'ina malsogna epidemica.	Obligaziun d'annunzia

Medicaments veterinars	1.8	<p>Sch'i vegnan dads medicaments veterinars (MV) ad alp, stoi – tenor l'artitgel 28 da l'ordinaziun davart ils medicaments veterinars (OMV) dals 18 d'avust 2004 – vegnir registrà il suandant en in schurnal da tractament:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) la data, cur ch'il medicament è vegnì dà; en cas ch'il medicament vegn dà pliras giadas, la data da l'emprima e da l'ultima giada; b) la marcaziun dals animals tractads (numer da la marca d'ureglia); c) l'indicaziun; d) la denominaziun commerciala dal medicament veterinar; e) la quantidad; f) ils temps da spetga en dis; g) las datas che las differentas victualias, ch'ins obtegna da l'animal da niz, èn vegnidadas dadas liber; h) il num dal veterinari che ha dà u ordinà il medicament veterinar. <p>Sch'i vegnan retratgs medicaments veterinars sin reserva, sto vegnir fatga cun il veterinari ina cunvegna per l'alp senza davart l'applicaziun dals medicaments veterinars. Durant la perioda d'alpegiada sto quel almain far ina visita da manaschi.</p>
Applicaziun sin distanza da medicaments veterinars	1.8.1	L'applicaziun da medicaments veterinars cun agid d'in bavriel u d'autras armas da narcosa è permessa mo per intents da diagnosa. Davart excepziuns decida il veterinari cumpetent en enclegientscha cun l'uffizi.
Obligaziun d'avair quità	1.8.2	Ils medicaments veterinars ston vegnir conservads tenor las prescripziuns davart la conservaziun e davart la magasinaziun en moda igienica, irreproschabla, segira ed ordinada.
Protecziun dals animals	1.9.	Las prescripziuns davart la protecziun dals animals, en spezial las prescripziuns davart il transport, davart la tgira e davart il tegnair ils animals, valan er per l'alpegiada.

2. *Controlla dal traffic d'animals*

Per ils animals alpegiads valan da princip tut las prescripziuns sco per l'ulteriur traffic d'animals.

Marcar animals	2.1	<p>I dastgan vegnir chargiads mo animals da la spezia dals arments ch'èn marcads cun duas marcas d'ureglia uffizialas da la BDTA u cun las marcas d'ureglia dal cudesch d'allevament ch'èn reconuschidas.</p> <p>Ils portgs, las nursas e las chauras ch'èn naschids suenter il 1. d'avrigl 2000 ston esser marcads cun ina marca d'ureglia uffiziala da la BDTA. Ils ulteriurs animals pli vegls da la spezia dals portgs, da las nursas e da las chauras ston medemamain esser marcads cleramain, per ch'i saja pussaivel da tut temp d'attribuir ils animals al manaschi d'origin.</p>
Numer da la BDTA	2.2	Mintga manaschi d'alpegiada sto esser registrà e sto avair in numer da la BDTA.

- 2.3 Sco princip il pli impurtant per la controlla dal traffic d'animals vala la prescripziun ch'in nov document accompagnant sto adina vegnir emess, cur che animals d'in manaschi vegnan unids cun animals d'alters manaschis.
Ils animals d'ungla che vegnan translocads per l'alpegiada en auters lieus dal medem manaschi na dovran betg in document accompagnant, sch'els na vegnan betg en contact cun animals d'ungla d'alters manaschis.
- Document accompagnant
- 2.4 Sch'i vegnan translocads plirs animals u pliras gruppas d'animals, duain quels figurar sin la glista d'animals. Ina glista d'animals po vegnir duvrada mo ensemen cun in document accompagnant. Ina copia da la carta d'annunzia en massa po vegnir duvrada sco glista d'animals.
- Glistas d'animals
- 2.5 Sin mintga manaschi d'alpegiada sto vegnir fatg il cumenzament da l'alpegiada in register d'animals tenor l'artitgel 8 da l'ordinaziun federala davart epidemias d'animals (OFE). Il register d'animals cuntogna ils augments ed ils returns, las marcaziuns sco er las datas d'inseminaziun u da copulaziun. Sco register d'animals en manaschis d'alpegiada valan er ils documents accompagnants e las glistas d'animals ch'èn avant maun cumplettaimain.
- Register d'animals
- 2.6 Il chau d'alp ch'è responsabel tenor la cifra 1.1 è cumpetent per ils suandants puncts:
- a) Il di da la chargiada sto el rimnar dals possessurs d'animals ils documents accompagnants, las glistas d'animals ed ils attests prescrits e far in register dals animals d'ungla.
  - b) El annunzia a la banca da datas davart il traffic d'animals (BDTA) l'augment e la perdita d'animals da la spezia dals arments.
  - c) Durant la perioda d'alpegiada sto el cumpletta il register d'animals ed ils documents accompagnants cun eventualas mutaziuns. A la fin da l'alpegiada ston vegnir returnads ils documents accompagnants actualisads e sutscrits al possessur d'animals, sche naginas midadas da maun n'èn vegnidadas fatgas e sche las cifras 4 e 5 dal document accompagnant è restadas invariablas, quai che sto vegnir confermà expressivamain.
  - d) Sche questas premissas na constattan betg, sto el emplenir in nov document accompagnant.
  - e) El annunzia al possessur d'animals eventualas perditas ed eventualas naschientschas.
- 2.7 Tut las translocaziuns d'animals da la spezia dals arments si e giu da manaschis d'alpegiada ston vegnir annunziadas a la BDTA sur il portal www.agate.ch. La Identitas SA ha tramess als possessurs d'animals responsabels tenor ils manaschis d'alpegiada las infurmaziuns persunalas da login. Las infurmaziuns davart las differentas modas e pussaivladads d'annunzia ston vegnir resguardadas.
- Annunzia da portgs a la BDTA

Annunzia da portgs a la BDTA	2.7.1	Augments da portgs sin manaschis d'alpegiada ston vegnir annunziads a la BDTA sur il portal www.agate.ch u cun ina carta d'annunzia.
Archiv	2.8	<p>Ils suandants documents ston vegnir tegnids en salv durant il temp da l'alpegiada e ston vegnir preschentads a l'autorità veterinara, sche quella pretenda quai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • il register d'animals; • il schurnal da tractament. <p>Quests documents sto il chau d'alp tegnair en salv durant 3 onns.</p>
Vischnancas	2.9	Per mintga alp fan las vischnancas ina glista dal muvel alpegià che deriva d'ordaifer il chantun. Questas glistas ston vegnir consegnadas fin il pli tard ils 6 d'avust 2012 a l'uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals.
Alps da cunfin	2.10	Per las alps da cunfin valan las medemas prescripziuns. Il corp svizzer da guardias da cunfin po prender invista dal register d'animals. Ils documents ch'èn necessari per traversar il cunfin pon vegnir retratgs tar l'uffizi.
Alpegiada d'animals da l'exteriur	2.11	La vischnanca da domicil da l'alp sto inoltrar a temp ina dumonda a l'uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals.
	3.	<i>Aborts</i>
Aborts	3.1	Mintga abort d'animals da la spezia dals arments, da las nursas e da las chauras sto vegnir considerà sco contagius e sto perquai vegnir annunzià. Il possessur d'animals ch'è responsabel durant l'alpegiada sto annunziar mintga abort da questa spezia d'animals immediatamain al veterinari competent che sto far la controlla medicinala necessaria. Animals che mussan indizis per in abort u che han gia gè in abort ston vegnir separads immediatamain da la muntanera. Els ston restar separads da la muntanera, fin che la controlla dal veterinari è terminada.
Diarrea virala bovina (BVD)		Per tshertas controllas (BVD, virus Schmallerberg) èsi necessari ch'il fritg saja avant maun.
Virus Schmallerberg		Tenor las circumstanzas ch'èn dadas sto il persunal d'alp prender tut las mesiras da precauziun cunter in'ulteriura derasaziun d'ina malsogna u d'ina epidemia, en spezial ston il fritg e la mundadira vegnir dismiss confurm a las prescripziuns, suenter ch'els èn vegnids controllads. Suenter mintga utilisaziun ston vegnir nettegiads minuziusamain pliras giadas l'iseglia contaminada sco er l'animal e sia plazza stabla en stalla.
	4.	<i>Arments</i>
Diarrea virala bovina (BVD)	4.1.	Sin manaschis d'alpegiada dastgan vegnir mess mo animals da la spezia dals arments, dals quals il resultat dal test da la BVD è stà negativ ed ils quals n'èn betg sutmess ad ina bloccada. Al possessur d'animals ch'è responsabel per l'alpegiada vegnir recumandà da

dumandar cumprovas per la controlla dal status da la BVD, ch'ils resultats da tut ils tests èn stads negativs e ch'ils animals n'èn betg suttamess ad ina bloccada (glista actuala da l'effectiv da la banca da datas davart il traffic d'animals).

4.1.1 Tut ils vadels novnaschids e tut ils aborts constatads sin ils manaschis d'alpegiada ston vegnir examinads sin BVD entaifer 5 dis.

4.1.2 Animals purtants ch'èn suttamess al scumond da translocaziun dastgan vegnir chargiads, sch'els bandunan puspè il manaschi d'alpegiada il pli tard il 250avel di da purtanza. Il chau d'alp annunzia al veterinari chantunal l'alpegiada d'animals purtants ch'èn suttamess al scumond da translocaziun fin ils **15 da matg 2012**. Per chargiar animals ch'èn suttamess al scumond da translocaziun ston vegnir guardà che:

- quels hajan cun els in document accumpagnant cotschen (document accumpagnant en cas da mesiras da la polizia d'epidemias); Sin il document accumpagnant ston vegnir inscrites las datas d'inseminaziun.
- il chau d'alp responsabel haja infurmà ordavant tut ils possessurs d'animals en moda adequata davart la ristga augmentada da s'infectar.

4.2. Per ils animals giuven da la spezia dals arments che vegnan chargiads sin alps e sin pastgiras cun privel da mal nair vegn recumandada ina vaccinaziun preventiva cunter il mal nair. Ils custs per il vaccin e per la vaccinaziun van a quint dal possessur d'animals. Il privel da mal nair exista en spezial là, nua ch'igl èn vegnids sutterrads pli baud cadavers d'animals ch'eran crappads pervia da mal nair e nua ch'igl ha dà cas da mal nair ils ultims 20 onns. Ina glista da las alps pertutgadas sa chatta sin la pagina d'internet da l'uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals (USVA).
Cumenzaments da malsogna ston vegnir communitgads a l'uffizi. L'uffizi po ordinar mesiras en quest connex.

Mal nair

4.3. La malsogna dals coss è in'epidemia ch'è suttamessa a l'obligaziun d'annunzia. Sch'ella cumpara, sto quai vegnir annunzià al veterinari chantunal. Quel ordinescha il tractament dals animals infectads.

Malsogna dals coss

4.4. Il chau d'alp verifitgescha che la sanadad da l'iver tar tut ils animals tezzants saja vegnida controllada avant la chargiada, e quai tenor l'artitgel 6 da l'ordinaziun davart l'igièna tar la produziun da latg.

Sanadad da l'iver

4.4.1 I dastgan vegnir alpegiads mo animals, dals quals il resultat dal test da Schalm è stà negativ. En il manaschi d'alpegiada sto il persunal d'alp far l'emprima controlla il pli tard 7 dis suenter la chargiada. Dal rest valan las disposiziuns da l'ordinaziun federala davart la qualitat dal latg.

5. *Nursas*

Rugna	5.1. Avant l'alpegiada vegni recumandà da tractar tut las nursas en moda professiunala cunter la rugna.
Congiuntivitis infectusa	<p>5.2. Sin alps e sin pastgiras na dastgan vegnir chargiads nagins animals che mussan indizis clinics per questa malsogna (egls fitg cotschens, crustas da matergia, egl's turbels).</p> <p>5.2.1 Nursas che mussan secrets cleramain pli exprimids a chaschun da la controlla da chargiada, vegnan admessas a l'alpegiada pir suenter in tractament.</p> <p>5.2.2 Cumenzaments da malsognas durant il temp da l'alpegiada ston vegnir communitgads a l'uffizi. Las mesiras da cumbat ston vegnir prendidas en encliegentscha cun tal.</p>
Cumbat cunter la zoppina da nursas	<p>5.3. La zoppina da nursas vegn cumbattida sistematicamain sin l'entir territori dal chantun Grischun tenor las directivas tecnicas dal servetsch da cussegliaziun e da sanadad per remagliaders pitschens (SCSRP).</p> <p>5.4. Tut las nursas che vegnan alpegiadas sin manaschis da chasa, sin pastgiras comunablas u sin alps ston esser sanadas da la zoppina da nursas. En cas motivads po l'uffizi permetter excepziuns per manaschis d'alp cun situaziuns spezialas. Questa excepziun sto vegnir dumandada en scrit e cun motivaziun tar l'uffizi enfin la fin da mars. L'uffizi decida, sche l'alpegiada dastga vegnir fatga e sut tge premissas. Effectivs da commembers dal SCSRP valan sco libers da la zoppina da nursas, sch'els èn vegnids sanads tenor las directivas tecnicas dal SCSRP. A chaschun dal cumenzament da la pascualaziun u da la chargiada stoi vegnir cumprovà che la muntanera da nursas saja libra da la zoppina da nursas, e quai cun l'attest uffizial dal SCSRP che conferma che l'effectiv d'animals è renconuschidamain liber da la zoppina da nursas. Per ils possessurs che n'èn betg commembers dal SCSRP sto la sanaziun vegnir fatga tenor las directivas tecnicas dal SCSRP tras in veterinari e medemamain vegnir confermada da quel. A l'attest sto en mintga cas vegnir agiuntada la glista cun ils animals ch'èn vegnids controllads a chaschun da l'ultima controlla da primavaira. Nursas extrachantunales pon vegnir sanadas mo tras ina commembranza tar il SCSRP.</p> <p>a) Cun quest attest conferma il possessur d'animals plinavant che ses effectiv da nursas na saja betg vegnì midà dapi la controlla da las unglas fin a la chargiada, e quai ni cun cumprar ni cun recepir ulteriurs animals, e che ses effectiv da nursas n'haja er betg gè contact durant quest temp cun nursas estras u cun nursas betg sanadas.</p> <p>b) Sche singuls animals d'effectivs da nursas mussan indizis per la zoppina da nursas u han ina sanadad insufficienta da las unglas, sto il veterinari da controlla scumandar l'alpegiada per l'entir effectiv e communitgar immediatamain quai a l'uffizi.</p>

- 5.4.1 Sin las alps vegnan fatgas controllas da chargiada. Il termin da la chargiada sto vegnir annunzià almain 5 dis ordavant – ensemen cun l'attestat, cun la glista d'animals e cun la glista dals alpegiants – al veterinari cumpetent. La glista dals alpegiants cuntogna l'adressa cumpletta da tut ils possessurs da nursas, il nr. BDTA dal manaschi e l'indicaziun, sch'ina commembranza tar il SCSRP è avant maun u betg. Tar la controlla da preschentaziun han ils animals da passar in bogn da pes sut la surveglianza dal veterinari da controlla. A chaschun da quai vegn fatga en cas da basegn ina controlla da singuls animals per identifitgar ils animals. Ils veterinaris da controlla empostan las essenzas per il bogn da pes tar l'uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals. Las essenzas vegnan distribuidas gratuitamain.
- 5.4.2 Las suprastanzas communalas organischan ils bogns da pes a chaschun da la chargiada d'alp en enclegientscha cun il veterinari da controlla cumpetent. Ils custs che resultan vegnan surpigliads da la vischnanca.
- 5.4.3 Ils custs per la controlla da chargiada dal veterinari e per las essenzas vegnan surpigliads dal chantun.
- 5.4.4 Ils chaus d'alp annunzian immediatamain als veterinaris responsabels eventualas constataziuns davart la sanadad da las unglas che resultan durant l'alpegiada.

6. *Chauras*

- 6.1. I dastgan da princip mo vegnir alpegiadas chauras or d'effectivs d'animals ch'èn libers da la CAE. Per chauras che derivan d'effectivs ch'èn suttamess ad ina bloccada pervia da la CAE, po il veterinari chantunal permetter disposiziuns divergentas en territoris determinads. Artritis/encefalitis caprina (CAE)

7. **Portgs**

- 7.1. Sin alps e sin pastgiras dastgan vegnir chargiads mo portgs or d'effectivs ch'èn reconuschidamain libers da la EP / APP. Per animals che n'èn betg vegnids controllads u che vegnan suspectads d'infectar auters animals e per portgs or da manaschis bloccads exista in scumond da pasculaziun e d'alpegiada absolut. Gripa dals purschels (EP) / actinobacillosa (APP)

8. **Dismessa da cadavers d'animals**

- 8.1. Animals ch'èn blessads u malsauns dastgan mo vegnir transportads cun in helicopter, sch'il veterinari cumpetent u sche ses substitut è vegnì orientà ordavant. Il veterinari decida, sch'in transport d'animals vivs vegn en dumonda, ed organischa – sche necessari – il sgol cun il helicopter. Transports d'animals vivs

Dismessa
da cadavers
d'animals

- 8.2. Ils cadavers d'animals che resultan durant l'alpegiada sin las alps ston vegnir dismiss senza privel per l'ambient e quai tenor las disposiziuns da l'ordinaziun federala davart la dismissa da products secundars animals (ODPA) e da l'ordinaziun chantunala davart ils fatgs veterinars (OVet).
- 8.2.1 Sin las alps e sin ils culms giu da via ston ils cadavers d'animals che na vegnan betg suspectads d'esser infectads, u parts da tals, vegnir sutterrads per regla al lieu, nua ch'els èn vegnids chattads, e quai uschia ch'els vegnan cuvrids d'ina vetta da terra d'ina autezza d'almain 1,2 m. Il lieu na dastga betg esser palidus e na dastga betg sa chattar en la vischinanza d'auals u da tschiffadas da funtaunas.
- 8.2.2 Ils chaus dals animals da la spezia dals arments ch'èn pli vegls che 2 onns na dastgan betg vegnir sutterrads. Els ston vegnir mess a disposiziun al veterinari uffizial per als laschar controllar sin BSE.
- 8.2.3 Per il transport da cadavers d'animals fin al center da rimnada u fin ad ina buna via è da princip il possessur d'animals cumpetent. Quai vala er per il transport cun helicopter.
- 8.2.4 Cadavers d'animals sper vias da transit ston vegnir depositads uschia, ch'els n'èn betg vesaivels (p.ex. cun cuvrir) fin ch'els vegnan transportads davent. Ils centers da rimnada ston vegnir tschernids uschia ch'in access da persunas senza autorisaziun e d'animals po vegnir evità.

9. Disposiziuns finalas

- 9.1. Las vischnancas èn responsablas per la communicaziun da questas prescripziuns e per lur execuziun.
- 9.2. Questas prescripziuns valan er per animals d'ungla che derivan d'auters chantuns e che vegnan alpegiads en il chantun Grischun.
- 9.3. Eventualas directivas spezialas vegnan relaschadas dal veterinari chantunal.

Entrada en vigur, il 2. d'avrigl 2012

Uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals dal chantun Grischun

Il veterinari chantunal